

Yazı: Merve ERÇELİK

Afyonkarahisar

Dinar Devlet Hastanesi

merveercelik8@gmail.com

Biri Kırsal, Diğeri Kentsel İki Direnişin Hikayesi

İKİZKÖY VE VALİDEBAĞ SAVUNMASI

Türkiye’de her yeni güne yeni bir doğa katliamı haberi ile gözümüzü açıyoruz. Bergama, Salda Gölü, 3. Köprü ve yeni havaalanı için kesilen ağaçlar, Cerattepe ve Kaz Dağı altın arama çalışmaları, Akkuyu nükleer santrali, Kuzey Marmara Otoyolu ...Halen fosil yakıtların kullanılması, kömürlü termik santraller, sanayileşme, kirlenen havamız ve ısıtılan gezegenimiz. Bu ısıtılan dünya ve doğa tahribatı ile kararan gelecek umutlarımız.....

Biri Kırsal,
Diğeri Kentsel İki
Direnişin Hikayesi

Ekolojik felaketlerin yaygınlaşıp sıradanlaştığı ve dünyanın geleceğini tehdit ettiği bir dünyada yaşıyoruz. Bu nedenle ulusal akciğer sağlığını geliştirmeyi amaçlayan Türk Toraks Derneği hava kirliliği başta olmak üzere yaşanan tüm ekolojik sorunların çözümüne katkı sunmayı “sürdürülebilir bir gelecek ve yaşam için” vazgeçilmez saymaktadır.

TTD, bir uzmanlık derneği olarak, dünyanın en önemli halk sağlığı sorunlarından birisi hâline gelen hava kirliliği, çevre tahribatı ve iklim değişikliği konusunda duyarlılığı artırmak ve bu alanda yapılan olumlu girişimleri desteklemek amacıyla 2016 yılından bu yana her yıl TTD Çevre ve İklim Sorunları Araştırma ve Savunuculuk Ödülü vermektedir.

TTD 24. Ulusal Kongresinde Çevre Araştırma Ödülü: Kayıhan Pala, Nilüfer Aykaç ve Yeşim Yasin tarafından yapılan Environmental Science and Pollution Research dergisinin 2021 Mayıs sayısında yayınlanan ‘Premature deaths attribu-

table to long-term exposure to PM2.5 in Turkey’ isimli çalışmasına verilmiştir. Bu çalışmadan elde edilen sonuçlarda, 2018 yılında Türkiye’de PM2.5’e uzun süre maruz kalmanın 44.617 kişinin erken ölümüne yol açtığı gösterilmiştir.

Savunuculuk Ödülü:

Savunuculuk Ödülü: TTD 24. Ulusal Kongresinde Çevre Savunuculuk Ödülü ‘İkizköylüler’ ve ‘Validebağ Savunması’na adanmıştır.

Muğla'nın Milas ilçesine bağlı İkizköy köy sınırları içerisinde yer alan 740 dönümlük alanda asırlık çam ağaçlarının bulunduğu Akbelen Ormanı'nda termik santrale kömür temin etmek için maden yapılması amacıyla ağaç katliamı yapılmak isteniyor. İkizköylüler ormanları, zeytin ağaçları, hayvanları, geçmişleri ve gelecekleri için mücadele ediyor.

Muğla'daki termik santrallere yakıt sağlayan açık linyit ocağı 1979 yılından bu yana ÇED'den muaf bir şekilde, on binlerce dönüm orman ve tarım alanını yutarak faaliyetini sürdürüyor. İkizköy bölgesinde bulunan üç mahalleden biri olan Işıkdere, 2018 yılında termik santralin kömür madeni için boşaltıldı. Işıkdere'den Karadam Mahallesi'ne yerleşen köylülere, bu sefer de bu mahalleyi boşaltmaları için tebligat gönderildi. 2019 yılında kendilerine gelen istimlak tebligatlarından sonra köylerini terk etmeme kararı alan halk, 17 Temmuz 2021 itibari ile Akbelen Ormanı içerisine kurdukları çadırlarda nöbete başladı. İkizköylüler için hayat, ormanla, ağaçlarla birlikte başlamış ve onunla devam ediyor. Turistik bir bölgede yaşamaları eşlerinin iş için merkezde bulunması nedeniyle köy içinde ve dolayısıyla direnişte daha çok kadınlar yer alıyor ve direniş kararı alan kadınlar komşu köylerin maden şirketlerince yok edilmesine de tanıklık ettikleri için, direnişi kaybederlerse neler yaşayacaklarını çok iyi biliyorlar. Türk Toraks Derneği 24. Yıllık kongresinde ormanda ağaçların kesilmeye başlamasıyla "Nefes alamıyorum" diyerek gözyaşlarına boğulan ve herkesi desteğe çağıran Nejla Işık ile tanışma fırsatı bulduk. Nejla 'Ben bu yörede doğdum, bu ağaçlarla beraber büyüdüm; orman benim hayatım. Biz bu ormanlardan besleniyoruz, bu ormanlardan nefes alıyoruz. Hayvanımız da burada, işimiz de burada bizim. Zaten çevrede var olan santral yüzünden köyümüzde hastalıklar arttı, havamız bozuldu zehir soluyoruz, ağaçlarımızdan aldığımız verim düştü. Bu ormanlar da yok olursa hayvanlarımız, işimiz yani yaşamımız yok olacak. Ben kanımın son damlasına kadar bu ormanları savunacağım. Gerekirse canımı burada feda edeceğim, gözüm arkada kalırsa -iki çocuk annesiyim- sadece iki çocuğum için kalır.' sözleri ile kendini ifade ediyor. Celal Çoban ise 'Daha

önce diğer mahallelerin başına gelenin bizim de başımıza gelmemesi için, sadece kendimiz için değil gelecek nesillerimiz için de direnmeye devam edeceğiz' diyor.

Bir diğer direniş öyküsü ise Validebağ savunması; İstanbul'un Üsküdar ilçesinde bulunan ve 1'inci derece doğal ve tarihi sit alanı olan Validebağ Korusu'nda 'Rehabilitasyon Projesi' adı altında koru tahrip edilmek istendi. Validebağ adı verilen ve bazı rivayetlerde iki bin dönüm olduğu ifade edilen bağın oluşumu 19. yüzyılın ortalarına doğru olmuş. 2006'da yapılan bir sayımda 6321 ağaç, ağaççık ve çalı listelenmiş. 2015 yılında yapılan çalışmada ise Koruda 1 adet Erguvan, 4 adet Sakız, 5 adet Meşe toplam 10 adet Anıt ağaç, 42 Meşe, 14 sakız, 1 adet Londra Çamı, 3 adet Doğu Çınarı, 1 adet Fıstık Çamı, toplam 61 adet Korumaya Değer Ağaç yanında 123 kuş türü (Türkiye'de gözlemlenen kuş türlerinin 4'te 1'i), 30 kelebek türü ile sincap, kirpi, kaplumbağa, yılan, kertenkele, kedi ve köpek gibi çeşitli hayvan tespiti yapılmış. Koru'ya yönelik tehdit, 2000'lerin başından itibaren inşaat sektörünün hızlı yükselişi ile başlıyor. 2006'dan itibaren önce "Çılgın Proje", sonra "Kent Ormanı", ardından "Millet Bahçesi" gibi isimlerle Koru, yapılaşmaya açılmak isteniyor. 2014 yılında "cami inşaatı", 2017'de "jeotermal arama" gibi amaçlarla ekolojik yıkım farklı çehrelere bürünüyor. Haziran 2021'den itibaren ise, bakım ve onarım gibi daha muğlak bir isim altında devam ettirmeye çalışılıyor. Koru çevresindeki mahalle sakinlerinden oluşan direnişçiler ise yıllardır yılmadan, evleri gibi gördükleri Koru'yu hem savunuyor hem de Koru'nun ve içindeki hayvanların bakımını üstleniyorlar. Kongrede bir araya geldiğimiz Figen Küçüksever ve Remzi Çelik 'Koru'nun kentin akciğeri olduğunu, bu çeşitliliği-ekosistemi, yaşam alanlarını kaybetmek istemediklerini, gelecek kuşaklara bu hâli ile kalması için bu yıkım durana kadar, mücadeleye devam edeceklerini' belirttiler. Ve güzel haber olarak da 157 gün süren direniş sonunda Kasım ayında İdari mahkeme projenin iptaline karar verdi.

Biz Türk Toraks Derneği Çevre Sorunları ve Akciğer Sağlığı Çalışma Grubu olarak 24. Yıllık Ulu-

sal Kongre'mizde 'Çevre ve İklim Sorunları Savunuculuk Ödülü'nü bu iki mücadeleye adayarak bu dayanışmanın destekçisi olma, savunucuları ile tanışma, taleplerini yüz yüze dinleme şansı elde ettik.

İkizdere ve Validebağ örnekleri, uluslararası ve yerel şirketlerin ulusal hükümetlerin desteği ile daha fazla kâr ve sermaye birikimi için kırsal ve kentsel alanlarda yapmaya çalıştıkları yağma ve talanın örnekleridir. İkizdere örneği; Türkiye'nin iklim değişikliğiyle mücadelede 2053 yılında net sıfır karbon emisyonu hedefi koymasına rağmen hâlen kömürlü termik santrallerden vazgeçmediğini ve fosil yakıt şirketlerinin talebi doğrultusunda çok önemli karbondioksit yutak alanları olan ormanların yok edilmesine göz yumduğunu göstermektedir. Validebağ örneği ise kent alanlarını ticari mal ve rant alanı olarak gören anlayışın yansımasıdır.

Hepimiz bilmeliyiz ki ormanlar iklim değişikliği ve su kaynaklarının tükenmesi noktasında en büyük güvencemizdir. Geçtiğimiz yaz aylarında ülkemizin dört bir yanında çıkan yangınlar sonucunda sadece Muğla'da 65 bin hektarın üzerinde ormanlık alanın yok olduğu tahmin ediliyor. Bu ormanlar, bölgedeki yaban hayatının yaşam alanı, arıcılık ve hayvancılık faaliyetlerinin kaynağı, köylülerin gündelik hayatının parçasıydı. Hepimiz bu ormanlara evimizmiş gibi sahip çıkmalıyız. Validebağ direnişi yılmadı ve kazandı, sıra İkizköy ve daha nice kendileri için gibi görünse de tüm insanlık için ciğerlerimiz, yaşamımızın kaynağı, ekosistemin koruyucusu ormanlarımız için direnen tüm savunulara diyoruz.

Ağustos 2022
Fotoğraf Yarışması Üçüncüsü
Fulya Tahan